

Recenzija udžbenika Komparativni medijski sistemi (2025)

Autorice udžbenika:

Doc. dr Marta Mitrović, Univerzitet u Nišu - Filozofski fakultet

Doc. dr Ana Milojević, Univerzitet u Beogradu - Fakultet političkih nauka

Izdavač:

Univerzitet u Nišu - Filozofski fakultet

Recenzentkinja:

Izv. prof. dr. sc. Antonija Čuvalo, Odsjek za medije i komunikaciju, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Originalno autorsko djelo, knjiga *Komparativni medijski sistemi*, autorica Marte Mitrović i Ane Milojević, bavi se važnom i u regionalnom akademskom izdavaštvu zanemarenom temom komparativnih medijskih sustava. U tom smislu knjiga predstavlja važan izvor studentima novinarstva, znanstvenicima i istraživačima medija i komunikacije ali i studentima i istraživačima drugih društvenih znanosti kojima je tema medija i medijskih sustava s obzirom na sve kompleksniju ulogu medija i komunikacijskih tehnologija u društvu kao posljedica temeljitih promjena u suvremenom medijskom okolišu, sve važnija kako bi razumijeli suvremenu stvarnost. Osim toga, knjiga će biti iznimno korisna medijskim profesionalcima, zainteresiranim za promišljanje i razumijevanje medijskih sustava te široj društvenoj javnosti.

Autorice temi medijskih sustava pristupaju promišljeno, precizno i temeljito omogućujući tako čitateljima sustavan pregled važnih tema, pojmova i pristupa, proučavanju medijskih sustava. Autorice veliku pažnju posvećuju didaktičkoj organizaciji poglavlja gradeći teorijski okvir na definicijama osnovnih pojmova, klasifikaciji temeljnih pristupa proučavanju medijskih sustava i objašnjenjima dimenzija medijskih sustava. Nakon upoznavanja čitatelja s temeljnim alatima za razumijevanje medijskih sustava, ključnom literaturom i kritikama, autorice čitateljima nude detaljan prikaz i objašnjenje najpoznatijeg modela komparativne analize medijskih sustava Daniela Hallina i Paula Mancinija. Na kraju teorijskog dijela, autorice dva iduća poglavlja posvećuju najnovijim izazovima analize suvremenih medijskih sustava, kao što su globalizacija i digitalizacija. Ova dva međupovezana procesa omogućena i potpomognuta tehnološkom revolucijom otvorila su nova pitanja i izazove s kojima se suočavaju nacionalne države kojima ti medijski sustavi pripadaju ali i znanstvenicima koji se ovim temama bave. Autorice

opravdano zaključuju da su uloga digitalnih tehnologija i digitalne sfere postale važna dimenzija proučavanja medijskih sustava te ističu važnost revizije starih i uvođenje novih dimenzija i indikatora analize medijskih sustava. Ovako detaljno i sustavno prikazan teorijski okvir osim svega spomenutog čitatelje upoznaje s poviješću razvoja normativnog pristupa analizi medijskih sistema, od Četiri teorije tiska do suvremenije Fuksove klasifikacije medijskih sustava utemeljene na političkoj ekonomiji. Ovakva struktura djela doprinosi jasnoći teorijske argumentacije, a autorice pri tom vješto ovu kompleksnu temu temeljito i pristupačno predstavljaju čitatelju. Sadržaj knjige time predstavljala jedinstvenu sintezu komparativnog pristupa proučavanju medijskih sustava. Stil kojim je knjiga pisana, kronološka struktura i didaktička organizacija djela olakšavaju kretanje kroz gradivo te potiču čitateljsku radoznalost. Teorijski dio je zaokružen i nudi čvrst analitički aparat za razumijevanje drugog dijela knjige u kojem autorice primjenjuju predstavljeni analitički okvir nudeći pregled izazova u razumijevanju konkretnih medijskih sustava – tri zapadna, demokratska (SAD, Velika Britanija i Njemačka) i tri nezapadna, nedemokratska (Kina, Rusija, Turska). Potom slijedi opis ključnih karakteristika medijskih sustava u tranziciji, koji nas uvodi u posljednje poglavlje, posvećeno medijskom sustavu Srbije.

Udžbenik autorica Marte Mitrović i Ane Milojević jedno je od rijetkih regionalnih izdanja napisano na nacionalnom jeziku koje se bavi temom komparativne analize medijskih sustava. Autorice pri tom sustavno i temeljito predstavljaju konceptualne i teorijske alate i primjenjuju ih na analizu konkretnih medijskih sustava. Naročitu vrijednost ove knjige predstavljaju jasna struktura, temeljitost i sustavnost autorica u pristupu temi, te visoka didaktička vrijednost knjige kojoj dopriprnose sažeto i jasno definirani pojmovi, pitanja za daljnju raspravu, te praktični zadaci na kraju svakog poglavlja. Knjiga „*Komparativni medijski sustavi*“ temelji se na primjerenim, brojnim i relevantnim znanstvenim izvorima prateći povijest teorijskog razumijevanja i istraživanja medijskih sustava ali i najsuvremeniju literaturu i konceptualizacije. Autorice suvremeno vladaju znanstvenim stilom, uvjerljivo argumentiraju, propisno citiraju te svojim specifičnim stilom zaokupljaju pažnju čitatelja inspirirajući na daljnja promišljanja i samostalno istraživanje teme.

Tema knjige je važna i suvremena, a poseban doprinos knjige predstavlja dinamički pogled na medijske sustave gdje autorice prepoznaju važnost dinamike tehnološkog razvoja ali i kulturnih i političkih procesa koji oblikuju medijske sustave i njihove kapacitete za promjenu.

„*Komparativni medijski sustavi*“ su odlično strukturirano i organizirano, didaktički i teorijski promišljeno i utemeljeno djelo koje čitateljima nudi neophodne konceptualne i teorijske alate i kontekst za razumijevanje teme medijskih sustava, njihove složenosti naročito u suvremenom kontekstu gdje su suočeni s izazovima koje postavljaju digitalizacija i globalizacija. Ova knjiga bit će iznimno korisna ne samo studentima

novinarstva, komunikologije, medijskih i političkih znanosti, sociologije u regiji ali i svima koje zanima tema medijskih sustava, uloge medija u demokraciji te razlike između medijskih sustava različitih zemlja. Didaktičke kompetencije autorica čine ovu knjigu pristupačnu široj publici, potičući je pri tom na kritičko mišljenje, a teorijska i konceptualna utemeljenost, detaljnost i preciznost u obradi kompleksne teme čine ju vrijednim izvorom za svu zainteresiranu akademsku javnost. Zbog svega spomenutog preporučujem objavu ovog vrijednog djela.

Zagreb, 12. svibnja 2025.

Izv prof. dr. sc. Antonija Čuvalo
Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za medije i komunikaciju
Adresa: Lepušićeva 6, 10000 Zagreb, Hrvatska
Email: Antonija.cuvalo@fpzg.hr
Mobitel: +38598311343